

Asia: TEM/635/03.01.01/2018

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi ydinenergialain ja turvallisuusselvityslain 21 §:n muuttamisesta

Yleiset asiat

Yleisnäkemyks hallituksen esityksen sisällöstä

Ydinturva-alan turvajärjestelysääntelyllä pyritään suojelemaan yhteiskuntaa ydinenergian käyttöön kohdistuvalta lainvastaiselta ja toimintaa vaarantavalta luvattomalta toiminnalta. EK pitää tärkeänä, että sääntely vastaa energia-alan tarpeita ja sillä kyetään vastaamaan tehokkaasti ajankohtaisin uhkiin. Ydinenergian käytön turvaaminen myös muulta kuin puhtaasti laittomalta toiminnalta on perusteltua huomioiden, että energia-alaan kohdistuvat uhat voivat nykyisin olla luonteeltaan hyvin moninaisia.

EK pitää esitettyjä säännösten muutoksia ja tarkennuksia valtaosin perusteltuina ja kannatettavina. Turvahenkilöstön käytön ajallisesta ulottuvuudesta, kelpoisuus- ja koulutusvaatimuksista sekä voimankäyttöoikeuksista säätämisestä tarkemmin lainsäädännön tasolla on perusteltua. Samoin turvallisuuskysymysten entistä parempi huomioiminen ydinaineen tai ydinjätteen kuljetuksen yhteydessä, turvaohjeiden sisällön tarkentaminen, miehittämättömien ilma-aluksiin vaikuttaminen sekä ns. insider-uhan huomioiminen sääntelyssä ovat tarpeellisia uudistuksia.

Näkemyksiä esityksen vaikutuksista

-

Pykäläkohtaiset näkemykset

3 § Määritelmät ja 7 § Turva- ja valmiusjärjestelyt ja muut niihin verrattavat järjestelyt

-

7 g § Käytöstä poistaminen

-

7 i § Henkilöstö

-

7 l § Turvajärjestelyt

-

7 m § Turvahenkilöt

-

7 n § Turvahenkilön tehtävissä noudatettavat periaatteet sekä toimivaltuudet

-

7 o § Turvaohjesääntö

-

7 s § Turvatarkastus ja päihdetestaus

-

7 t § Voimakeinojen käyttö ja tapahtumailmoitus

-

7 u § Voimankäyttövälineet

-

7 v § Lennokin ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

-

7 w § Terveystarkastukset ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

-

23 § Lupahakemuksen käsitteleminen

-

Turvallisuusselvityslain 21 § Suppean henkilöturvallisuus selvityksen piiriin kuuluvat tehtävät

EK kuitenkin korostaa, että suppea turvallisuus selvitys ei ole aina riittävä keino ydinenergia-alan uhkiin vastaamisessa. Suppea turvallisuus selvitys sisältää hyvin rajallisesti tietoja selvityksen kohteesta. Käytännössä selvityksellä saadaan tieto ainoastaan henkilölle hiljattain tuomituista rikoslakirikoksista ja tietyistä poliisiasia in tietojärjestelmään kirjat uista tapahtumista. Mikäli ydinenergia-alaa halutaan ennakolta suojata terrorismilta, tiedustelulta, sabotaasilta, järjestäytyneeltä rikollisuudelta tai ääriliikkeiden toiminnalta, suppean turvallisuus selvityksen ohella tarvitaan keinoja henkilöiden taustan laajempaan selvittämiseen.

EK esittää, että laissa tulisi säätää hakijalle mahdollisuus hankkia riskiarvion perusteella riittävän tasoinen henkilöturvallisuusselvitys. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että selvityksen hakija voisi arvionsa perusteella hakea joustavasti joko suppeaa tai perusmuotoista selvitystä riippuen henkilön hoitamasta tehtävästä. Mikäli tehtävä olisi luonteeltaan sellainen, että se edellyttäisi ennakkotietoa henkilön mahdollisista kytköksistä esimerkiksi terrorismiin, vakoiluun tai ääriliikkeisiin, tulisi hakijalla olla mahdollisuus perusmuotoisen selvityksen hakemiseen. Päätös haettavan selvityksen tasosta voitaisiin tehdä hakijan laatiman riskiarvion perusteella. Näin ollen EK esittää, että vastaavasta turvallisuusselvityksen hakemismahdollisuudesta tulisi säätää myös turvallisuusselvityslain 21 §:n lisäksi perusmuotoista selvitystä koskevassa 19 §:ssä ellei sen 1 momentin 4 kohta sitä jo nykyisellään mahdollista.

EK myös huomauttaa, että nykyisen turvallisuusselvityslain joustamattomista säännöksistä johtuen vastaavia ongelmia on myös muilla kriittisen infrastruktuurin aloilla kuten tietoyhteiskunnan kannalta keskeisten tietoliikenne- ja palvelinkestusten turvaamisessa. EK pitää erittäin huolestuttavana, että yritykset eivät nykyisin saa riittävän tasoisia turvallisuusselvityksiä vakavimpien yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvien uhkien ennalta torjumiseksi. Ongelman korjaaminen edellyttäisi turvallisuusselvityslain toimivuuden laajempaa tarkastelua ja uudistamista.

Muut kommentit

Lausunnonantajan muut kommentit esitykseen liittyen

-

Susi Mika
Elinkeinoelämän keskusliitto EK